

กระทู้ถามที่ ๒๒๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอรบแนวทางการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เพิ่มสูงขึ้น
ในเยาวชน

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

จากข้อมูลของกรมควบคุมโรค จำนวนผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
เพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี และมีสัดส่วนเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีในระบบการรักษาถึง
ร้อยละ ๒๒.๔ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัวจากปี ๒๕๕๑ ที่ร้อยละ ๙.๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึง
ความสำคัญของปัญหาและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นตามมาในระยะยาว และควรมีแนวทางปฏิบัติเพื่อตรวจ
คัดกรอง วินิจฉัย รักษา ติดตามและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการดูแลรักษา
ทั้งนี้ เพื่อให้วัยรุ่นเหล่านี้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคตเช่นเดียวกับผู้ที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี
จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงสาธารณสุข มีแผนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร
ขอทราบรายละเอียด

๒. ข้อจำกัดของกระทรวงสาธารณสุขในการแก้ปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อ
ทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นในเยาวชนคือเหตุใด อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

รักชนก ศรีนอก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

กรุงเทพมหานคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๒๓ ร.

ของ นางสาวรักชนก ศรีนอก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กรุงเทพมหานคร
เรื่อง ขอรบแนวทางการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี
และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เพิ่มสูงขึ้นในเยาวชน

ข้าพเจ้า นายชลงาน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอชี้แจงตอบกระทู้ถาม
เรื่อง ขอรบแนวทางการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เพิ่มสูงขึ้น
ในเยาวชน ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

คำถามที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุขมีแผนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือไม่
อย่างไร ขอรบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงสาธารณสุข ขอเรียนว่า ได้ดำเนินการจัดทำแผน แนวทางป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี ดังนี้

๑. แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑.๑ ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๓ ประกอบด้วย
เป้าหมายหลัก ๓ ประการ คือ (๑) ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ให้เหลือปีละไม่เกิน ๑,๐๐๐ ราย
(๒) ลดการเสียชีวิตในผู้ติดเชื้อเอชไอวีเหลือปีละไม่เกิน ๔,๐๐๐ ราย และ (๓) ลดการเลือกปฏิบัติ
อันเกี่ยวเนื่องจากเอชไอวีและเพศภาวะลง ไม่เกินร้อยละ ๑๐ มีกรอบการดำเนินงานแบบ Reach-
Recruit-Test-Treat-Prevention-Retain (R-R-T-T-P-R) คือ เข้าถึง - เข้าสู่บริการ - การคัดกรอง -
รักษา - ป้องกัน - คงอยู่ ซึ่งยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๓
เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของประเทศระยะยาว ๑๓ ปี

๑.๒ ยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๓

๑.๓ ยุทธศาสตร์ด้านถุงยางอนามัย พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๓

๑.๔ แผนปฏิบัติการยุติปัญหาเอดส์ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙

๑.๕ แผนปฏิบัติการที่มีงบประมาณกำกับเพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก
เอชไอวีและเพศสภาพทุกรูปแบบ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙

๒. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
ได้แก่

๒.๑ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับเอชไอวี
และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันการติดเชื้อผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์
ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่เยาวชนเข้าถึงได้ง่ายและใช้งานอย่างแพร่หลาย เช่น TIKTOK, INSTAGRAM,
LINE OA X (Twitter เดิม) และ Facebook

๒.๒ ส่งเสริมให้วัยรุ่นและเยาวชน พกและใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับทุกคน ทุกช่องทาง เพื่อช่วยป้องกันทั้งการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อีกด้วย ทั้งนี้ สามารถรับถุงยางอนามัยได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่หน่วยบริการสุขภาพของรัฐ และภาคประชาสังคมทั่วประเทศ พร้อมทั้งร่วมกับเครือข่ายเยาวชนจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจและชวนเพื่อนใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องปกติทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

๒.๓ ส่งเสริมให้เยาวชน เข้าถึงการตรวจคัดกรองเอชไอวีและซิฟิลิส โดยสนับสนุนชุดตรวจคัดกรองเอชไอวีและซิฟิลิสแบบรู้ผลเร็วภายใน ๒๐ นาที ครอบคลุมทั้ง ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีที่เชื่อมโยงบริการตรวจคัดกรองการติดเชื้อ โดยหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมในพื้นที่จัดบริการเชิงรุกในชุมชน และสถานบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง หากพบการติดเชื้อจะได้รับการดูแลรักษาโดยเร็วจากเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่

๒.๔ ร่วมมือผลักดันให้การตรวจซิฟิลิสในเยาวชนอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี บรรจุอยู่ในชุดสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้เยาวชนสามารถตรวจได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากการตรวจคัดกรองซิฟิลิสในเยาวชน ยังไม่ได้รับการบรรจุในชุดสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทำให้เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ต้องการตรวจคัดกรองหากการติดเชื้อซิฟิลิส ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มียาได้ประจำ

๒.๕ เพิ่มช่องทางการตรวจคัดกรองเอชไอวีด้วยตนเองโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ขับเคลื่อนการตรวจเอชไอวีด้วยตนเองให้เป็นสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทำให้คนไทยทุกคนรวมถึงเยาวชน สามารถตรวจหาเชื้อเอชไอวีด้วยตนเองโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทางแอปพลิเคชันเป่าตัง ในเมนูกระเป๋าสุขภาพ และรับชุดตรวจเอชไอวีด้วยตนเองที่หน่วยบริการสุขภาพของรัฐ และเอกชน ภาคประชาสังคม ตลอดจนร้านขายยาที่ร่วมโครงการทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา

๒.๖ ส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรแบบครบวงจร สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเยาวชนรุ่นใหม่ยุค 5G โดยพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือของบุคลากรสหวิชาชีพ แกนนำเยาวชน รวมถึงเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการเพื่อให้เยาวชนเข้าถึงบริการได้สะดวก ผ่านระบบออนไลน์ เช่น ระบบลงทะเบียน การบริการให้คำปรึกษา บริการนัดหมายและแจ้งเตือน โดยบูรณาการกับระบบบริการปกติ พร้อมเร่งขยายผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนเข้าถึงการบริการด้านการป้องกันดูแลรักษาได้เร็วและครอบคลุมมากขึ้น มุ่งลดการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นำสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชนต่อไป

๒.๗ สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนและองค์กรที่นำโดยเยาวชน เพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม รวมถึงการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี

และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเยาวชนในปัจจุบัน ภายใต้พื้นฐานของความเท่าเทียมรวมถึงการไม่ตีตราและเลือกปฏิบัติ

๒.๘ สนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกระดับ ทั้งในประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

๒.๙ สร้างความตระหนักแก่ประชาชนในการตรวจเอชไอวีเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนควรให้ความสำคัญและได้รับการตรวจ เช่น การตรวจเมื่อมีพฤติกรรมเสี่ยง การตรวจในการตรวจสุขภาพประจำปี และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิในการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ปีละ ๒ ครั้ง ซึ่งประชาชนสามารถรับการตรวจได้ที่สถานพยาบาลที่อยู่ในหลักประกันสุขภาพแห่งชาติด้วยการแสดงบัตรประชาชนเพียงใบเดียว

๒.๑๐ พัฒนาความเข้มแข็งระบบการจัดบริการ Reach Recruit Test Treat Prevention Retain (RRTTPR) (ใน กทม. เป็นพื้นที่ต้นแบบ และขยายผลใน ๒๔ จังหวัดเร่งรัด) ดังนี้

๒.๑๐.๑ จัดทำและกระจายชุดสื่อและอุปกรณ์ สำหรับเครือข่ายเพื่อนและแกนนำเยาวชน

๒.๑๐.๒ สร้าง/พัฒนาเครือข่ายเพื่อนและแกนนำเยาวชน และเพิ่มจุดกระจายถุงยางจุดตรวจคัดกรองในชุมชน ๒๔ จังหวัดเร่งรัด

๒.๑๐.๓ ขับเคลื่อนระบบขอรับบริการล่วงหน้าเพื่อเข้ารับชุดตรวจคัดกรอง HIV Syphilis และบริการออนไลน์ (Booking online)

๒.๑๐.๔ สนับสนุน/ติดตามการคัดกรองของหน่วยบริการในพื้นที่

คำถามที่ ๒ ข้อจำกัดของกระทรวงสาธารณสุขในการแก้ปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นในเยาวชนคือเหตุใด อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ ข้อจำกัดในการแก้ปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นในเยาวชนด้านต่าง ๆ คือ

๑. ด้านการรับบริการ ในการรับบริการสุขภาพด้านเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ภายใต้ชุดสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ต้องใช้เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ซึ่งประชาชนและเยาวชนไม่สะดวกที่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวเหล่านี้ จึงทำให้ไม่สบายใจในการเข้ารับบริการ

๒. ด้านงบประมาณสนับสนุน เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีรายได้ การสนับสนุนบริการด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ยังคงเป็นสิ่งที่ยากให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ดังนั้น ทรัพยากรและงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้เยาวชนเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก ทันท่อสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพยังคงมีความจำเป็น

๓. ด้านการประชาสัมพันธ์ มาตรการการควบคุมการสื่อสารและการโฆษณาถุงยางอนามัย ที่ไม่มีความยืดหยุ่น เนื่องจากถุงยางอนามัยจัดเป็นเครื่องมือแพทย์ ทำให้การโฆษณาต้องขออนุญาต และได้รับอนุญาต ซึ่งไม่เอื้อให้เกิดการสื่อสารที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการซื้อและการใช้ถุงยางอนามัย เหมือนกับของใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน การลดมาตรการควบคุมการสื่อสารและการโฆษณา ถุงยางอนามัยลง จะช่วยให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มเยาวชนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น